ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ҐАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 49. Чернівці, дня 5. (18. грудня) 1903. Рік VI.

Чи можемо ми називати ся сьвітлими господарями?

IV.

Пригляньмо ся в кінци нашим звичаям і обходам. Кождий край має свій обичай, каже наша руска приповідка, але лїпше би було сказати, що кождий нарід має свій обичай. Хто поїде межи чужий нарід і приглянеть ся звичаями і обходам того народу, то може вже із звичаїв і обходів пізнати, чи той нарід є сьвітлим чи темним.

Бували і межи нашим руским народом чужі люди і придивляли ся нашим звичаям і обходам, але коли від нас відїзджали, то висказували ся про нас не дуже похвально. Причина того є та, що наші люди тримають ся ще старосьвітских а й поганьских звичаїв. Коли сьвітлі народи ідуть у всїм наперед і старають ся з себе скинути ті пута, що їх стримують від осьвіти, то тримає ся наш руский нарід старих звичаїв як рипях кожуха і не хоче від них відступити і на крок.

Хрестини роблять наші люди такі гучні, що гадав би хтось, що їм родять ся самі князї і княгинї. Бідний чоловік має може фальчинку поля а на то аж шестеро дїтий але як вродить ся ще семе, то коштують єго хрестини до 50 корон. Роблять ся вже хрестини, похрестини і перехрестини. Куми і гостї забавляють ся три до чотири днї а бідний чоловік забуває на той час своє горе, щоби по скінчених хрестинах тим більше відчути свою нужду.

Сьвітлі господарі не роблять гучні хрестини а цїлком поєдинчі, за то дають новородженій дитинї в касу якусь суму от приміром 10 К. Кождого року додають они до тої суми ще якийсь гріш і коли дитина відходить від родичів в 20 або 24. роцї на своє господарство, то має вже красний гріш, бо зложені гроші в касї опроцентовують ся. Тому то не бідують сьвітлі народи так як ми, бо они не видають гріш на марницю, но шпарують єго де лише можуть.

Коби наші люди давали при хрестинах своїх дїтий для них в касу той гріш що видають на хрестини і ще що року додавали щось до того, то їх дїти би не ходили босі, голі або дрантиві, родичі самі не продавали би поле і не забирали би ся в чужину. До того могли би родичі своїх дїтий красно відвінувати і ті не потребували би зараз по весїлю йти в найми, щоби мали з чого жити.

Так само справляють наші господарі весїля, що тревають цїлий тиждень. Сьвітлі народи не видають навіть 10 корон на весїлє а в нас коштує і найбіднїйшого весїлє до 50 корон. Замість мати ті гроші на господарство і з ними розгосподарити ся, кидають они гріш мовби в болото а за то по весїлю не мають і що вкусити.

І похорони справляють наші люди за великі, бо кажуть, що вже не буде покійний на сїм сьвітї нїчого більше потребувати і тому можна для него все видати. Коби то не лишали ся по покійному другі, то могло би то вже увійти, але сипати грішми

мов з рукава, то гріх. Правда що вже такий звичай в нас, що по відбувшім ся похороні, ідуть всї люди, що були на похороні, на обід до тої хати, де був мертвець. В хатї прилагоджують ся вже на гостий і хоть би хто не хотїв, то мусить приймати людий на обідї як ся належить, бо то такий звичай. Хто би не зробив такого обіду по помершім, то був би вже в нас не християнином а поганином. А все таки сей звичай то поганьский. Ще старі погани відправляли на могилах померших обіди (тризни) і ми тих звичаїв тримаємо ся вже по більше як тисячу літ. Не дурно говорять вчені люди, що добра річ потребує найменьше 100 років, щоби найшла собі межи народом приклонників а 100 років, щоби єї первести.

Наведені звичаї кидають на нас дуже темне сьвітло і тому бідуємо ми так і тому також сьміють ся з нас сьвітлі народи. Покиньмо наші старі звичаї і прибираймо нові лїпші, бо час не стоїть а іде вперед і ми мусимо іти з часом, щоби не лишити ся на задї, що ще тепер з нами дїє ся.

Коли будемо все робити, що тут росказано було, то увидимо, що ми багато ще до тепер не знали або фальшиво гадали. Будемо ми тримати чистоту в хатї і на своїм тїлї, як роблять сьвітлі господарі, то не будемо так часто слабувати і не будемо казати, що чорт наносить на чоловіка слабість і конче треба ворожбита, щоби він зломив чортову міць.

Будемо тримати чисто худобу і єї добре годувати й шанувати, то будемо мати богато молока і не будемо вірити у відьми, котрих вправдї нема але в котрих наші люди ще дуже вірують.

Так само не будемо ми вірити, що чорт надносить тучу і що єї можна сперти кочергою. Найлїпше заасекурувати своє збіже, як то роблять сьвітлі господарі і не думати, що кочерга уратує нас від шкоди, яку робить град.

Ми порівняли тут наших господарів із сьвітлими господарями і видїли, що нам ще багато треба, щоби називати ся сьвітлими. Правда, що багато змінюєть ся в нас що року до доброго, але ще багато злого треба у нас викоринити. Маємо надію, що наші господарі подумають над нашими радами і виберуть з них то, що їм можливо виконати. До того треба лише доброї волї і незадовго станемо й ми на рівні із сьвітлими народами.

Письмо з Волоского-Банилова.

У Волоскім Банилові в Полянах відбуло ся на 4. грудня с. р. велике сьвято. Гучні вистріли з моздїрів обізвались сего дня і давали доказ, що хоть сей кут майже цїлим сьвітом забутий, то все обізвав ся він до „Рускої Бесїди“ в Чернівцях, щоби она не сумувала, що єї солодкі слова і добрі науки до нашого неприступного кута ще не загостили. От чули ми десь про отворенє читальнї, але й доброго понятя не мали що то читальня. Тому то й не дивота, що наша читальня з початку так мало прихильників мала.

Не жалували наші добродїї з Черновець нї труду нї гроша і загостили й до нас. В пів до 4-ої години по полудню чути було десь лїсами в неприступних кутах гучні голоси „славно.“

Аж чи не за пів години довелось нам дїждати наших дорогих гостий. Були ними п. професор унїверситету о. Єремійчук, п. Лев Когут і п. отець Стефан Маланчук з Лукавця. Між тим явили ся п. Ст. Стефанович сотрудник з Банилова вол., п. Петро Шлемко, учитель з Меґи і п. о. Кракалїя, церковний півець з Банилова вол. як також багато иньших стороньских ґаздів з сусїдних сїл.

П. професор Д. Єремійчук подякувавши прихильними та премилими словами за щирий привіт, увійшов до гарно сосновими галузами та домашними скорцями прикрашеної хати п. Семена Труфина, де й збори відбули ся.

Перше забрав слово делеґат „Рускої Бесїди“ в Чернівцях п. професор Д. Єремійчук, котрий зворушаючими словами привитав читальників і в своїй півторагодинній бесїдї оповів зібраним на що закладають ся читальнї і яка з них користь може для наших хлїборобів вийти. Під час промови п. бесїдника в неодних очах видко було сльози. Пізнає вже наш руский мужик, що він грішить, бо як би наші предки

спамятали ся були скорше як ми, то не потребували би ми покидати нашу любу вітчину і йти десь у чужину, про котру наші вороги оповідають солодкі слова. Скінчивши свою бесїду, обдарували п. бесїдника присутні грімким „славно!“ Потім забрав слово п. Лев Когут. Сей бесїдник в своїй одногодинній бесїдї оповів про гурт і згідливість, через що не одно лихо в нас би минуло, єли би наші люди навчили ся між собою всякі згоди полагоджувати. Потім забрав слово п. Ст. Стефанович, місцевий сотрудник. Ізвинивши неприсутність пароха місцевого п. Патраша, висказав дуже щиро одушевлене, що наш православний нарід пізнає свої права і зачинає з них користати. Напімнув присутних дуже щирими словами, щоб не забували слів і дорогої науки єго передбесїдника, як також спімнув про вороговоне одного проти другого, з чого виходить користь лише нашим ворогам, що й не давно таки в нас сталось. По сїй прихильній бесїдї забрав слово панотець з Лукавця п. Стефан Маланчук. Не будемо розводати ся над бесїдою п. отця Маланчука, бо хто з наших громадян сего щирого руского патріота не знає, а хто ще єго бесїди не чув. По сїм забрав слово знов наш щирий делеґат п. професор Д. Єремійчук. Пояснив статути так зрозуміло, що зараз нїм ще п. бесїдник обяснене скінчив, кількох членів вписало ся до сеї читальнї. Приступлено до слїдуючої точки дневного порядку а то до вибору старшини. До видїлу увійшли:

1.) Семен Труфин, голова
2.) Николай Труфин, заступник
3.) Онуфрій Кириляк, касиер
4.) Стефан Клим, Грабнїцкий, писар
5.) Тодер Ґордійчук, біблїотекар.

Заступники:

1.) Федір Миндришора
2.) Михайло Майковский.

Членьска вкладка виносить 50 сот. Всїх членів числить читальня 53. Вільні датки зволили зложити: П. Ст. Стефанович 2 К., П. Ст. Моланчук 1 К., п. Петро Шлемко 1 К., п. Кракалїя 40 с. п. Ґеорґій Богатир 1 К., п. Николай Палїйчук 1 К., панї Євдокія Романюк 1 К. і панї Паладїя Бойчук 2 К. Разом 9 К. 40 сот.

По скінченю дневного порядку закінчив п. делеґат о 8. годинї вечером збори на многолїтство нашого найяснїйшого цїсаря.

В кінци говорили сотрудник п. Ст. Стефанович і п. П. Шлемко, котрим чимало подякувати треба за їх труд около приготовленя сего нинїшного дїла. П. Стефан Степанович подякував делеґатам за їх труд, що не страхали ся такої злої дороги і труду і загостили до нас на Поляни і напімнув ще раз людий, собі слова дорогих делеґатів запамятати, щоби наша читальня розвивала ся на славу і честь православному народови. В прикрасній бесїдї спімнув господар з Давиденів-Зруб п. Фока Пилипчак про труди наших делеґатів около руского народу і напімнув людий, собі сї слова і науки в серцях своїх заховати, щоби наші добродії мали з нас утїху, бо-ж їм не конечно в Чернівцях краснї тротоари лишати і аж до вас на Поляни їхати. Видимо, спімнув бесїдник далї, що їм лежить добро руского народу на серци і они журять ся і опікують ся нами, як добрий тато своїми дїтьми. На многолїтство сим панам закінчив бесїдник свою мову.

Ще раз подякував господар і заразом голова читальнї п. Семен Труфин панам делеґатам і иньшим гостям з сторони за їх труд, що зволили такий тяжкий труд на себе приймити і до нас на сей день загостити. О 8-мій годинї оставили наші дорогі і щирі пани нас з сльозами в очах. Їх слова і наука не пропадуть марно, і коби ми лиш хоть яку-таку школу мали, то би ми більше письменних людий діставали і не завстидали би ся навіть і від найблизше коло міста лежачих сїл.

Письмо з Лужан.

——

В недїлю 6. с. м. складав у нас п. Єротей Пігуляк посольске спровоздане. По службі Божій, на котрій і пан посол був присутним, зібрало ся поверх 200 людий в городї п. Романа Мойсюка. На зборах бачили ми багато жінок, місцевого панотця Кавтиша, усе учительство лу-

жаньске і деяких учителїв з окресности. Повитаний хлїбом-солию від ґазди Ґеорґія Лукачука, почав пан посол свою промову. В приступний а ясний спосіб виложив теперішню полїтичну ситуацию в парляментї і буковиньскім соймі, згадав найважнїйші ухвали полаходжені за час послїдної сесиї парляментарної, а наконець все то, що він сам серед невідрадних обставин віденьскої і буковиньскої найвисшої ради міг зробити. Тихим але чистим голосом висказувані слова бесїдника падали мов искри поміж присутних, а в слїд за ними відчули усї зібрані, яка велика задача припала отсему заступникови православного руского народа, як важко приходить ся єму бороти за хоч-би найменьшу полекшу для свою скривдженого народу. І весь нарід відчув, зрозумів і оцїнив слова і заслуги свого депутата — а коли сей, зложивши справоздане, відкликнув ся до своїх виборцїв словами: „Ось моя сповідь і моя робота! Скажіть і судіть, чи добре я робив — може не все так з'орудовав, як-би і сам того бажав, та совість в мене чиста, і коли-б тільки кіцманьска ґімназия була одиноким моїм дїлом, так за се одно спокійно можу відповідати перед Богом“ — всї присутні як оден піднесли в гору руки в знак довірія послови і гучне: Слава! честь! дякуємо! служіть нам і дальше! залунало з соток грудий.

Найшли ся вправдї два кіцманьскі хрунї, котрі підчас бесїди посла за руску ґімназию в Кіцмани, бурмотїли, що краще було нїмецку засновати. Та їх закричали чесні Лужанцї, а коли ще і наше жваве парубоцтво повернуло ся в ту сторону, так они зі страху нишком опустили збори, бо побоювали ся неборакі за свої кости.

Пан посол відповів тим перевертням, що руский нарід має законом застережену свободу і розвій рідної мови і тому має він, як щирий заступник руского народу, дбати про рускі а не про нїмецкі школи.

Відтак ще звернув ся пан посол до присутних на зборах жидів, і зазначив, що так як в соймі іде в союзї з жидом др. Штравхером, чоловіком цїлою душею відданим справі гноблених і щирим прихильником руского народа — так і всюди буде попирати усї чесні змаганя жидів на перекір поголоскам, які вороги ширять про антисемітизм Русинів.

В імени жидів висказав довіре і призная послови лїкар Гутшнекер, а від лужаньскої громади промовив теплими словами до посла чесний господар Аксентий Орелецкий.

Нарід з увагою слухав майже півторагодинної бесїди п. Пігуляка і живо інтересував ся усіми точками справозданя, бо раз-враз давали ся чути всїлякі замітки, голоси признаня і подяки послови, а поклик „ганьба!“ на адресу ворогів. Також деякі мужики інтерпелювали бесїдника по справозданю, як ось в справі акцизу за бите безрог на спілку — котре то питане пан посол пояснив вдоволяючо.

Збори розійшли ся вдячні за труд свому заступникови, а найкрасше сьвідчить про розбуджений інтерес ось хоч-би розмова двох жінок: „А я, кумо“ — каже одна — „таки вже й добре зголоднїла.“ А друга: „Та ви, кумко, і не говоріть такого — я би і цїлий день не їла, а слухала, таке оно цїкаве.“

Тї слова сїльскої жінки є найлїпшим доказом, що нарід наш прокидує ся вже і осьвідомлює ся полїтично, що стає і сам про те думати, що єго болить-доймає і як те болюче усунути. — Є се також доказом що живої струї народної сьвідомости нїякі вороги не в силї спинити-загатити — она пливе тихцем-тихцем, але прийде час і пробе-прожолобить скалу-запору і гучними филями загремить у сьвіт...

Що чувати в сьвітї?

В Угорщинї настав вже спокій. Президент мінїстрів Тіса заключив вже мир із головною частию опозициї то є із партиєю Кошута. Цїна заключеного мира є та, що в справах військових не буде вже сама корона рішати але також і угорска державна рада. Опозицийні посли задоволені своїми здобутками і перестануть вже тепер робити все на перекір правительству. Тому можемо вже на певно сказати, що в угорскій радї державній запанує тепер спокій

і робота буде вже йти гладко, бо нїхто не буде еї спинювати. При тім виграли таки опозицийні посли, бо тепер буде й угорска рада державна мати вплив на військову орґанїзацию, а вони лише того хотїли. Припадково скористає з того і нарід, бо опозицийні посли не хотять на жаден спосіб підвисшити число рекрутів. До того приобіцяв президент мінїстрів змінити також закон виборчий, що знов виходить на користь народу.

В австрийскій палатї панів інтерпелювали з тої нагоди австрийского президента мінїстрів др. Кербера. Інтерпелянти просять президента мінїстрів о вияснене, чи зроблені Мадярам уступки в справах військових не нарушують єдности армії. Др. Кербер відповів, що знав вже давно про намірені реформи на Угорщинї, але они ще не уставлені остаточно. Він може лише то сказати, що зверхна і внутрішна єдність армії позістануть ненарушені. Роздїл армії на дві части був би злочином супротив монархії і тому є неможливий доти, доки єствують угодові закони.

Угорска рада державна ухвалить тому незадовго закон військовий і призначить, кілько побирати рекрутів. Тимчасом видав мінїстер угорскої краєвої оборони розпорядженє, після котрого мають ся відбувати асентирунки, коли рада державна ухвалить то, а то від 28. грудня 1903 до кінця січня 1904 або аж від 4. січня до 6. лютого 1904. Таким способом відбудуть ся і на Угорщинї вже асентирунки.

Австрийска рада державна відрочена дня 10. грудня і буде скликана аж в лютім. Тепер радять делеґациї у Віднї. Делеґациї почали свої наради дня 15. с. м. і будуть радити над спільними видатками обох половин держави. Найбільше будуть радити над військовими видатками, бо треба запроваджувати нові канони.

Баран чи кабан?

В дворі чекають на пана й будівничого з обідом, але їх як нема так і нема. Вже минає перша, друга й третя година по обідї а їх все нема. Дїдичка не знає, що з дїдичем в лїсї стало ся, що его так довго вже нема дома і гадає собі, що їм обом приключила ся в лїсї якась пригода. Она вислала тому в лїс кількох слуг, щоби ті шукали там пана й будівничого. В лїсї розійшли ся слуги кождий в иньшу сторону, а коли два з них найшли пана, то почало вже й темнїти.

Слуги аж палякали ся, коли увидїли дїдича привязаного до дуба а до того звисла голова єму аж на груди і він цїлий анї ворохнув ся. Бідолаха аж умлїв із голоду, жажди і утоми.

Слуги розвязали чим скорше пана і положили его на землю. Оден з них побіг скорше до потока, що мав недалеко своє жерело, принїс в капелюсї води і побризкав нею лице дїдичеви. Небавом втворив дїдич очи і розглядав навкруги себе, мовби чогось шукав. Коли не найшов того, кого шукав, дав приказ слугам бічи чим скорше до двора і приїхати за ним бричкою. Оден слуга побіг до двора а другий почав в лїсї кричати і скликувати других слуг.

Слуги сходили ся помалу оден за другим а коли приїхала бричка із двора, то зібрали ся вже й всї слуги коло пана.

Пан не розповідав слугам, хто его привязав до дуба, бо встидно би єму було від них, а слуги гадали собі, що пана й будівничого напали в лїсї якісь злодії, привязали пана до дуба а будівничому вдало ся втечи. Не знали они і не гадали навіть, що будівничий самий пана привязав а до того ще й добре побив.

Приїхавши до дому ляг пан зараз в ліжко. Не хотїло ся єму вже й їсти, так болїло его тїло. З тяжкого бідою допросила его панї, що він єї розповів, як то все з ним в лїсї стало ся. Панї аж за голову брала ся, що мужик міг щось також вдїяти а пан зі злости аж зубами скриготав.

Вже в ночи заслаб пан і слуги не спали цїлу ніч. На другий день мусїли вже посилати в місто за лїкарем. Що дня приїздждав лїкар до слабого пана але панови не ставало лекше, бо він не казав лїкареви правди і лїкар не міг знати, що панови властиво бракує. Найбільше вже не приходив пан до здоровля через те, що не міг довідати ся, з котрого села той

мужик був, що посьмів ся над ним так позбиткувати.

Лїкар перестав вже з часом приїзджати до хорого пана, бо видїв, що панови тяжко помочи. Пан знав, що зараз би став здоровим, коли би єму лише удало ся довідати ся, де той мужик пробуває, що его бив. Лише дїдичка журила ся дуже про зодорове свого чоловіка і була би й пів маєтку дала, коби лише дїдич став здоровим. Она все посилала в місто за одним то за другим лїкарем але пан приходив дуже помало до здоровя.

Наш чоловік довідав ся, що дїдич слабує і подумав собі: „Чекай, я тебе вилїчу із твоеї слабости. Через мене ти слабуєш, то й через мене станеш здоровим. Коли ти казав мене бити, то я не слабував і не треба менї було лїкарів а ти від кількох буків вже цїлий місяць в ліжку лежиш.“

Не казав чоловік дома нїчого, лише взяв з собою на дорогу кілька соток і пішов до міста. В містї купив він собі що найкращу паньску одїж, золотий зиґарок і золоті окуляри. Так убраний пішов він до голяря і казав собі обголити вуси. У такім убраню і з обголеними вусами не пізнав би був его і найлїпший его приятель.

Покупував він дещо єму потрібного в містї а потім наймив собі бричку, щоби на другий день раненько міг їхати до слабого дїдича. На дорозї каже він до фірмана: „Ви привезете мене до дїдича і нїби поїдете собі назад до міста. Вправдї не поїдете ви в місто але зачекаєте коло якої небудь корчми в селї. О дванацятій годинї в ночи приїдете ви знов коло двора і зачекаєте десь на розї саду. Коли почуєте свист в садї, їдьте зараз до того місця, де я засвищу. Я перелїзу паркан і ми поїдемо чим скорше в місто. Коли сповните все так, як я кажу, то дістанете від мене до згодженої плати ще десятку для вас самого.

Фірман втїшив ся, що заробить легким способом десятку, бо щож то було єму чекати до північи коло корчми і там добре забавляти ся не за свої а за чужі гроші. З утїхи витраскував він дорогою батогом, поганяв скорше конї і зараз по полудню були они вже перед двором дїдича.

Фірман зробив все так, як єму приказано а наш чоловік увійшов до двора. У дворі сказав він до панї так: „Я є лїкарем із Львова і приїхав до тутейших лїкарів-товаришів в гостї. Сї лїкарі розповідали менї, що пан дїдич хорує на таку слабість, що їм тяжко его з тої слабости вилїчити і просили, мене щоби я подивив ся на хорого дїдича і може я пізнам слабість дїдича, бо маю у великім містї більше практики, як они в малім. Тому то й не гнївайте ся панї, що непрошено до вас загостив, але ви певно сего не пожалуєте. Я й заплати не буду від вас жадати, бо я приїхав лише задля більшої практики.“

Панї втїшила ся, що такий славний лїкар загостив до двора і приймила его найгостиннїйше. До слабого дїдича не входив він, бо казав, що то не добре для хорого, коли єму завсїгди докучає ся.

По перекусцї пішов лїкар в сад на прохід. Він видїв в садї, коли ще приїзджав до двора за будівничого, якусь хатку і на ту хатку клав він собі великі надїї. Тепер оглядав він ту хатку лїпше. Та хатка мала два віддїли і в нїй мешкав огородник. Лежала она також досить далеко від двора. По оглядинах тої хатки мав лїкар вже й готовий плян.

Він прийшов до панї і каже: „Я тепер ходив по вашім саду і там так красно як в раю. Там бачив я також хату, в котрій мешкає ваш огородник, і менї прийшло на гадку, що дуже добре би було для хорого пана, коли би пан міг в тїй хатї лежати. Там є перше здоровший воздух як тут, а по друге мав би там хорий пан спокій і не чув би нї гуркоту нї стукоту, що хорі не можуть знести. Може би було можливо перенести огородника до иньшої хати а ми обидва з паном замешкаємо в тїй хатї в огородї. Там і я зможу пана лїпше оглядати і менї вдасть ся скорше пана вилїчити.“

Панї дала зараз приказ перенести огородника до иньшої хати а туди занести ліжко для хорого пана і для лїкаря. У вечер було вже все готове і пана перенесено до хати в городї. Перед тим оповіла єму панї, що приїхав славний лїкар зі Львова і дав розказ, щоби хорий перейшов до хати вогородї, бо там скорше

вилічить ся. Пан не противив ся тому, хоч знав, що і сей лікар єму нічо не порадить.

(Дальше буде.)

Всячина.

Лисенко від'їхав з Черновець до Києва в суботу о 8. год. вечером. На двірець желїзничий випроваджувала дорогого гостя цїла черновецка руска громада а п. др. Стоцкий випровадив єго аж за границю до российскої Новоселицї.

З Роґожешт дістали ми ось яке письмо: Читальня, се дуже важна річ для кождої громади. Вона не є лишень школою для селян, де про всякі сьвітові важнїйші річи люди довідати ся можуть, але дає людям також возможність сходити ся разом, щоби свій вільний час в користний спосіб перетрутити. Єли мають люди нагоду до читальнї іти, де не мислять на піятику та лайдацтво, то в їх громадї порядок і спокійне житє. Є в них красна церква, школа і чеснї люди. Ті громади же, що проживають в тьмі, а люди недїлею та сьвятом в корчмах пробувають, не можуть бути приміром красного житя. Сї люди пхають свої гроші в арендареву кешеню, купивши собі за них отруї, котра спонукує до сварки й бійки. Майно сих людий задовжене в банках а дїтий їх чекає біда та нужда. З того, що люди таке ледаче житє провадять, скуповують арендарі поля і стають дїдичами — з мужицкої шкіри.

Райфазеньска каса також дуже потрібне дїло в кождім селї. Кождий член такої каси дістане в кождий час гроший і лиш за половину тих процентів, що дає в жидівскім банку. До того мусить ще й бігати та днї тратити. Тому повиннї всї села, де ще нема читальнї та каси, собі сї важнї інституциї запровадити. Вони не пошкодили нїкому а вже помогли й помагають багатьом. З жалем мусить ся признати, що по богатьох селах є ще богато ворогів, котрим читальня та каса солею в очах. Але добра воля і невтомима праця добиває ся до призначеної цїли. Руский нарід має щирих приятелїв в своїх заступниках, котрі не жалують нїколи свого труда, щоби лиш народови помочи.

Я тому дораджую кождій громадї читальню і касу утворити, бо вони є в нашій громадї і ми переконуємо ся, що вони не лиш користнї, але доконечно потрібнї. Ми взяли ся за приміром сьвітлих громад і то нас стягає до купи, одушевляє і научає, як маємо проти ворогів бороти ся.

Ми не задоволяємо ся читалнею й касою, але запроваджуємо собі ще й руский склеп, де можна буде купити добру і дешеву марфу. Склеп не на то, щоби маєтки збивати а лиш на то, щоби наш чоловік не давав ся чужим людям ошукувати.

Через вплив читальнї на авшусів поліпшає ся також наш громадский порядок.

З Задубрівки пишуть нам: Багато ще не чули за село Задубрівку, тож хочемо дещо про него написати. Се село лежить коло Садаґури. В нїм нема анї читальнї анї каси, але за то держить тут пропинацию мужик. Є тут також чотири склепи, що їх також мужики тримають. З склепів мають они добрий дохід. Є в селї також жид, що тримає склеп, але єму дуже зле поводить ся. Як з сего бачите, то наші люди не сплять, бо дуже рідко трафляєть ся в селї таке, щоби мужик держав пропинацию і щоби так мужики свої склепи підпирали. Як Бог поможе, будемо небавом мати касу і читальню, лиш треба дуже спосібно до того дїла брати ся, бо нарід в Задубрівцї не має довіря до интелїґенциї. Попекли ся на горячім а тепер і на студене дують. Ог оден примір: Перед двома тижнями удав ся наш надучитель до громадскої канцеляриї, щоби раднї урадили просити ц. к. дирекцию почтову о заснованє почтової складницї котра дуже нам потрібна. Надучитель розклав їм, що їх нїчого не буде коштувати і що не будуть посилати на почту до Садаґури громада свого післанця, управитель школи свого, сьвященник свого а обшар двірский свого, але буде оден післанець для всїх. Нераз ідуть денно і чотири післанцї на почту, що коштує час і гроші. Коли би була почтова складниця, то платила би післанця

почтова дирекция і всї мали би що дня письма.

Всї присутні радні сказали, що то є добре дїло, але побоюють ся що самі будуть отримувати ту почтову складницю. через що будуть мати більші видатки. Дуже добре би було, як би ц. к. почтова дирекция дала повідомлене до громад, що ті громади, котрі хотять мати почтову складницю нїчого за ню не мають платити і що лиш в таких громадах заложуеть ся почтову складницю, де єї коньче потрібно. В нас єї дуже потрібно, але що з того, коли єї боять ся радні.

У Хорваций лучила ся слїдуюча пригода: Чоловік і жінка прийшли із села до міста за орудками і щоби купити якусь масть в аптицї. Чоловік пішов до аптики а жінка пішла тимчасом в місто щось купити. Коли чоловік вийшов із аптики і не застав своєї жінки на дорозї, котра мала на него чекати, пішов він до дому, бо гадав, що жінка пішла сама до дому. За якийсь час прийшла до аптики сама жінка, котра трохи прибавила ся в містї і почала в аптицї свого чоловіка шукати. Аптикар казав, що єї чоловік вже давно з аптики забрав ся і що певно буде вже дома, але жінка зачала плакати і кричати що аптикар зарізав єї чоловіка і зварив. Аптикар почав жінку успокоювати, бо до чогож потрібно єму єї звареного чоловіка, а коли то єму не вдало ся і жінка чим раз то більше кричала, післав він за бурмістром (начальником) міста. Бурмістер прийшов зараз, але тепер стало ся щось несподїваного, бо бурмістер самий вірив в то. що аптикар зарізав чоловіка і зварив єго і тому почав перетрясати цїлу аптику. Коли нїчого не найдено, удало ся аптикареви переконати бурмістра з тяжкою бідою, що чоловік пішов до дому. Прийшовши до дому найшла жінка свого чоловіка цїлком здорового. Що не видумують собі темні люди.

Злодїї вкрали сими днями в однім селї на Угорщинї із громадского уряду зелїзну касу, в котрій знаходило ся більша сума. Жандарми шукали за тими злодїями всюди і зайшли також в лїсок, що був недалеко від того села. Зайшовши в лїс лише кілька кроків представив ся їм страшний вид. Коло розбитої каси лежали два страшно покалїчені трупи. Були то трупи тих злодїїв. Они довго мучили ся, щоби розбити зелїзну касу а коли то їм не вдало ся, хотїли они єї розбити динамітом. Динаміт запалив ся і розбив вправдї касу але й роздер також злодїїв, котрі на місци загинули.

Торговиця.

В понедїлок, дня 14. грудня с. р. платило ся в Чернівцях за 50 кільоґрамів:

пшеницї	від 8·10	до 8·20
жита	„ 6·20	„ 6·35
ячменю	„ 5·40	„ 6·10
вівса	„ 4·65	„ 5·85
конючини	„ 56·—	„ 58·—
кукурудзи	„ 4·70	„ 4.80
фасолї	„ 10·25	„ 11·—

Православний
КАЛЄНДАР
на рік
1904
можна дістати
в Папірни „Рускої Бесїди“ в Чернівцях
ул. Петровича ч. 2.
Цїна 50 сотиків.
Хто платить готівкою за 20 Календарів, той має 20 процент опусту.

Складаймо гроші на наш
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях!

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівц..х під зарядом Ів. Захарка.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL